

# SZEGEDI HIRADÓ.

42-ik szám.

Csütörtökön, tavaszutó 24-én 1860.

Második évfolyam.

## Megjelenik:

Hetente kétszer, csütörtökön és vasárnap reggel.

## Szerkesztői iroda:

Szentháromszög, Császárfőle ház, 872. szám, hová a kéziratok bérmentve utasítandók.

## Kiadóhivatal:

Burger Zsigmond könyvkereskedése.

## Előfizetési feltételek.

Szegeden hazáhozordással: Egész évre 6 ft., — félre 3 ft., — évnegyedre 1 ft 90 kr. osztr. ért.

Videkre postán: Egész évre 8 ft., — félre 4 ft., — évnegyedre 2 ft. osztr. ért.

Egyes szám ára 8 ujkr.

## Hirdetések:

Az öthasos petitor egyszeri hirdetésnél 7 ujkr kétszerinél 6 ujkr., többszörinél 5 ujkr. Bélyegjél minden egyes beiktatásért 36 ujkr. A nyilatkozatban a háromhasos petitor igtatási díja 20 ujkr.

Az előfizetési pénzek és hirdetések Burger Zsigmond könyvkereskedéséhez emezendők.

## A szegedi izraeliták gyászünnepélye Széchenyiért.

Egyik zsidó hazánkfa nyilvánosan bevallá, hogy ő vallására néve zsidó, de emellett nemzetiségé néve magyar.

Ez ürvendetes vallomását azon meggyőződésben tette, hogy e szép hazában élő hitsorsosai csak úgy érhetik el a szó szebb értelmében vett jöletet teljesen, ha minden zsidó szívvel, lélekkel magyar.

A f. hó 20-án a helybeli zsinagógában tartott gyászünnepélyt nem az itteni izraelita hitfelekezet, hanem a Mózes vallását követő szegedi magyarok rendezték oly fényvel, minőt a legnagyobb magyar megérdemelt.

A jó tágas imaház minden rangú és vallású hazafiakkal és bonleányokkal nem csak zsufoltság megtölt, hanem minden túlzás nélkül mondhatjuk, hogy legalább kétannyan mentek haza, mint alányan a zsinagógába és udvarába fértek.

Az utcai homlokzatán hosszu fekete lobogók jelentek a gyászt, mely minden honfi szívet eltöltte; az udvarra szoló homlokzaton fekete díszitmény között a magyar társasélet újjávarázslójának arcképe díszlett.

A zsinagóga falai feketével valának bevonva, a napvilágot az ablakok fekete függönyei kizárták, hogy a megszámlálhatlan sokaság fekete és fehér gyertyák világárját még jobban kiemeljék.

A frigyláda keretét képező márványkapuzat ezüstszilagos gyászfüggönyzettel vala övezve; az oszlopok és gyertyatartók mindenütt fekete fátóval ellátva.

A márványkapuzat fölött Magyarország címerét két oroszlán tartja s az imaháznak e legszebb díszre nem alkalmi vala csupán; ez a zsinagóga építése óta a szegedi mózesvallású magyarok templomának hazafias ékítménye.

A gyászszertartást gyönyörű karékné kezdte meg, melynek szabatoságát mindenki dicsérete s a közreműködött ékesenő Prinz Janka k. a. a. szép, teljességessé hangja a jelenlévőkben közmeglekedést idézett elő.

Ének után a helybeli köztisztletben álló főrabbit, Lőw Lipót urat nyole mózesvallású ifjú teljes magyar diszruhában, fáklyákkal kezében, kísérték az emelvényre, hol a nagy tudományú férfi a legtisztább magyar nyelven ismert ekesszólási tehetségének njabb bizonyítványát adá.

Remek készülttségi szónoklatában Sámuel látokhoz hasonlítá Széchenyit és behoznyitá, hogy amily nagy, dicső, érdemekben és lemondásban gazdag vala a nemzete által szeretett és általános meggyászolt oskóri országbíró Sámuel, oly nagy, oly dicső, érdemekben any-

nyira gazdag volt a magyar nemzet nagy látoka Széchenyi István.

A szónok történelmi párhuzamban állítá elénk a két nagy férfit s e párhuzamot hét támpontra állapítá. Sámuel első volt Izrael nagyjai között, ki nem a haremzön fonta halántékai körül a dicsőség babérát, ki kardot nem rántva, mégis a nemzeti tisztelet és szeretet tetőpontján állá; Széchenyi István is a békés haladás olajágával díszíté magát. — Sámuel új korszakot teremtett nemzete történetében, melynek jelszava volt: „A nemzeti haladása és nemessülése”; a legnagyobb magyar szavára Vörösmartyként „A haza színe felélt százados álom után.” — Sámuel arra volt hivatva, hogy általa megállapítsák a jelent nemestő s a jövőt jósló beszédnek fűnséges hatalma Izraelben; Széchenyi fölbresztette a részben szunyadó, részben egészen kialudt közszellemet. „Birjuk” — mondá a Hitelben — birjuk elszánt hazafiságunk és hív egyesüléssünk által drága anyaföldünket szib viradásra. Sokan azt gondolják, Magyarország volt, én azt szeretem hinni: lesz.” — Sámuel első volt, ki a látókok fiainak nevezett társulatot alakította, mely a tudományokat művelte, a művészetet ápolta, a nemzeti közérzuletet élesztette és föntartotta; a magyar tudós társaságot, melynek föladata ugyanaz, hazánk virulásának újjávarázslója teremtette. — Sámuel csupán nemzete iránti forró szeretetből szentülte a közügynek életét s a Gilgalban tartott nagy nemzeti gyűlés, melyben országbírói hivataláról lemondott, ezt ünnepélyesen elismerte; Széchenyit is csak nemzete iránti forró érzelme vezette, s ha ma lépne össze magyar nemzeti gyűlés, ugyanazt mondaná róla, mit Gilgalban Mózes utódi Sámuelről mondanák vala. — Sámuel látók tanácsát nem mindig követé Izrael népe s voltak a nagy néprezérnek ellenségei, de ő nem esüggédvén, rendületlenül híven szolgált a hazának; a legnagyobb magyar szavára sem hallgattak mindig honfitársai, ő sem ingadozott, hanem utósó lehelletig szüntén rendületlen híve maradt a honnak, mely szellemi életét, anyagi fölvirulását, a közérzulett általános kifejlését egyenesen neki köszöni. „Az ellunytt gróf” — mondá derék szónokunk — üdvöldet akart alapítani s íme belépett a nemzeti hódolat nagy üdvöldéjébe. — Sámuel az egész nép gyászolta, elvesztvén az egész nemzet kesergett; Széchenyi is a hármás bére övezte hon minden valásn, minden nyelvű és nemzetiségű polgára siratja és mélyen gyászolja. — Idegittatjuk a

remek szónoklat zárszavait, melyek eléggé nagyzeríték, hogy minden honfi szívébe vessé azokat. „Igen is boldogult hazafi!” — mondá a lelkes pap „megdicsőült lélek! Valamint Sámuel sirhalmanál, ugy koporsód körül is mind jobban összefornak a honpolgárok, testvéri szeretettel egymás karjaiba omolván, áthatva a nagy gondolattól:

Hogy ha erős akarat fűz láncot bonfisívekből,  
És soha nem fordul arecal az ügyre tekint;  
Aggodalom nélkül mehetünk a sorsnak eléje,  
Élni fog a nemzet s állni szilárdan a hon.

Megdicsőült lélek! boldog örömmel tekintesz le most reménydús faidra, kik nyomaidon fognak jární s látod teljesülni a hazán a szent zsolnárnak szavát: „Az Örökkévaló ad győzelmet népének, az Örökkévaló megáldja népet békével, egyetértéssel. Boldogító egyetértés! Vedd átalmazó szárnyaid alá az egész hazát! Győzelmeskedjél minden előtételen, minden balvéleményen, minden alapatlan ellenszenvvel! Légy ó vigasztaló és örömteljes egyetértés, légy és maradj hazánk isteni őrangyala mindörökké amen.”

Ez ament nem csak az éneklők kara, hanem az ezerneyi gyászközönség egyhangon ismételte.

Azért közöljük csak kivonatban e gyönyörű beszédet, mert külön is ki lesz nyomva s jövedelme a dicsőültünk alapította legűdösebb intézetre, a magyar tudós társaságra van szánva.

A szónoklatot ének, ezt ima, az imát ismét ének követte, mely után Mózes méltó papja a legszebb áldást mondotta a gyászközönségre, melyet még életünkben hallottunk.

Az imaházból távozó közönség a Szózatot éneklő ifjak sora közt haladt az udvarra s onnét az utcára, magával vivén azon meggyőződést, hogy legalább a szegedi zsidókra néve igazat mondott a Pesten fölszólaó, mert ők valóban szívben is, lélekben is magyarokul mutatták magukat.

S ezzel befejezzük szomorú kötelességünket, melyet vajha még nagyon sokáig ne kellett volna teljesítenünk.

Befejezzük a gyászünnepélyek leírását.

A külső gyász ideje leteltik már s a fekete ruházattal a fekete fátólt is letendjük főveinkről; de ezzel nem hal ki a legmélyebb gyász bonfisíveinkből, melyeknek milljóiban — mint derék szónokunk mondá — a legméltóbb üdvöldet találta a legnagyobb magyar!

Kempelen Győző.

## Alföldi viszonyok.

### Széchenyi-egylet Szegeden.

II.

Folyó hó 20-án, midőn a nagy hazafiát a helybeli izraelita imaházban is gyásztiszteletlön ünnepelve, valamely tisztos magánkörben szobán jött azon indítvány, melyet t. Gerley ur lapunkban e napon nyilvánított.

Meleg részvét nyilatkozott a valóban dicséretes indítvány iránt, mely a legnagyobb hazafi nevével díszítendő együletet ohajt életbe léptetni.

De minthogy a Széchenyi név oly ág eszmekört állít a hazafini lelkesülésé elé, hogy az e nével nevezendő együletnek majdnem lehetlen oly szerény körében a jótékonyaságnak megállapodni, minő az érdemes indítványozó által kijelölt cél: fölmerült ama buzgó ohajtás, vajha a dicső nagy név pajza alatt oly egyesület volna köztünk föllátható, mely városunkban a szellemi munkaságnak az erkölcsi s értelmi erők minél nagyobb mértékben kifejítése által adna lendületet!

Ez eszmének előadoja, Karesai G. többoldalu érvekkel indokolta az indítvány tágabb körűvé módosításának szükségét. Többi közt néhány tapasztalati adatot sorolt elő, állitván, mikép sok jeles tehetségnek városunkban a közügyre nézve gyümölcselemlene satnyulását számos egyéb körülményen kívül nagy mérben okozza azon mostoha viszony, melyet nálunk a társadalmi élet és tudományok képződés különváltsága okoz. Sajnálatlallal vallá be, mikép a társasélet szellemre nem eléggé látszik támasgatni azon irányzatot, melyet a főlsőbb tanintézetek, a nevére méltó tudományok fejlődés hivatászerileg követni tartozik.

Ha léteznék városunkban más akaráhny külföldi, sőt egyenmely honi kisebb város példájára oly egyesület, mely a főlsőbb szellemi érdekek iránt folyékony kebleket olyatén koszorúba fűzné, hogy abban a korunkitai találkozás, tudományos társalgás és jótékony eszmecsere után a hazai tudományosság színvonalára emelkedő vagy legalább arra komolyabban figyelő társas szellem fejlődne ki: bizonyára nem maradna el nem csak a t. Gerley ur által tett indítvány valósitása, sőt a hazai művelődés előmozdítására képeseknek mutatókó ifjú tehetségek sokkal nagyobb mérben s több irányban is pártfogolást lennének; de mi több, a már kifejlett tehetségek s jelenben is kamatoztató szellemi erők is közvetlen vagy közvetve hasznosíthatók volnának. Hivatkozott az helybeli lapnak föladatára, melynek kétségkívül legkiválóbb rendeltetése, hogy városunk s környékének szellemi szerveit, létezőit szolgáljon, ennek állapotát tolmácsolja, érdekeit képviselje s e esatonán juttassa a hazai irodalom s tudományosság nagyobb folyamába.

Bizalmasan bevallá szö, mikép a „Szegedi Híradó” egyévi pályáján élénk figyelemmel kísérve, úgy tapasztalá, hogy biz az minden buzgó törekvés dacára aránylag igen kevesse érhetne el kitűzött célját; mert az ipar, kereskedelem és gazdasági teréről nem nyerlete annyi szakavatott munkatársat, mint ahány valóban kitelt volna körülméből. Lapunk jelentőségét eléggé kiemelté inént Barsi J. ur buzgó, mely belátás s álopos tudomány munkatársa. Annak olyanul elismerését mint olyanunk méltólag támogatását s minél megfelelőbb fejlesztését is különösen ily szervezett egyesület eszközölhetné leginkább.

Fölenlité a hazai tudományosság azon igényeit, melyeket legközelebb Csengery Antal és Salamon Ferenc tolmácsoltak a magyar tudós társaságra vonatkozólag s melyek már régebben is akaráhnyozók voltak mondva, de melyek ismétlése a valósitásig soha sem lesz fölösleges. Vajjon hogy érhető el mindaz célszerűben, mintha a hazai tudományosság pesti központja minél több kisebb vidéki fökegyelet közreműködése által támogatatlal valón az egész nemzet értelmi s erkölcsi erejét igénybe állítsanak valósitásban. Ki és mi kétértől mindenki maga fölfehet meg leginkább, ha tiszta, elfogulatlan öntudatra fejlődik. Egyének és nemzettek maguk irántak meg leginkább élők, állapotuk s körülményeik rajzat, maguk számolhatnak s kötelesek is számolni viszonyaikról.

Városunk történetének megírására pályázat indítottat; de szö kezdettől fogva igen kételkedett, hogy az — bármily dicséretes és valóban példadő volt a lépés — egyhamar jelentékeny eredményt idézhessen elő; minthogy az illető adatok fölkatatásához s összeállításához annyi erő kívánat, amennyire hirtelenében alig számíthatni. Hat éve mult, hogy azö Szeged városát tárgyalandó monografiának összeállításához akart fogni s e célra több külföféle szakbeli egyént igyekezett megnyerni a szükséges adatok megszerzése végett. De az évekén át folytatott buzditásnak maig sem lett oly eredménye, mely az annyira fontosá vált houisme igényeinek csak valamennyire is megfelelő volna. Mit a mondottak után nem esdálhat.

Hogy is sikerülhetne volna ígygyetlen egyéni buzditásnak az, mi az egy év óta elég élénken működő „Híradó”-nak is vajmi kevés részben sikerült meg, holott már a kaszinói egylet ilya megalakult a támogatatá vála ébresztő hatását?

Mindez és sok egyéb böven indokolja az érintett irányu egyesület szükségességét. Egy pillantás a tudományos műveltség országok térképeire eléggé meggyőzhet akaráit, mikép oly darab földön, minő a jó Magyarország, a hazai tudományos művelődés előmozdításra célzó vidéki egyesületeknek jóval több számmal kellene léteznük, mint eddig léteznek. Ha egyetlen hazai egyetemünkbe meglehető számú teljes fötanoda szállítja a honi sarjadeket: ugy a nemzeti központi tudományosság társulata a természettudomány s földtani társulat működéseinek hatatosabb sikerítése végett is létezhetnének itt-ott oly vidéki együletek, melyek ugy a fejlemények átvételre, mint a honisme gyarapodására szükségelt anyag összegyűjtése által jelentékeny szolgálatot tehetnének a közmívelődés ügyének. Aki tudja, mennyi mindent igényel a valódi alapossg tudomány s mily becses az előtt sokszor a legigénytelenebb helyzeti egyének tapasztalata is, nem fogja képtelennek találni azon állitást, miszerént hazánk legatos följának ép természeti képességi földmívelői körében is lel a tudomány beható figyelme becses tapasztalati adatokat, hagyományos emlékeket, melyek a honismének némi gyarapítására szolgálnak. Minél inkább ily kiváló területti, ennyi lakossága s ily élénk sürgelmű városban, minő Szeged, mely valamint kereskedelmileg vasut s vízi közlekedés által főbb irányban szerte, hogy az öntudatosabb törekvés által jelentékeny közlekedése lépkel a nemzeti szellemet fejlesztő egyesületekkel.

Es az igazibb tájékozottság buzgalomnak mennyi sok teendő fogna majd szeméi elé tárulni csak itt körütkben is, hol utóbbi időkben a balni értett polgarisodás oly számtalan agasztó kínövése burjánzottak föl, hogy bizony a megannyira szaporodó buzgalom sem volna fölösleges az erkölcsi megfoglyatkozottságnak egyensúlyozására. Annyi az aggodalomgerjesztő jelenség, hogy minden jobb erő s tehetség esatlakozásának hangosan föltilja gondolkodásra és buzgó ténykörsre.

A teendőknek nagy sokasága, mely az idők viszonyfagságai által még folyton szaporítottak, kétségkívül komoly eszméletre sürget és ez eszméletés a célhoz képest minél gyakrabbi eszmecsereére hja föl jobbajnkat. Ily eszmecsereére kellő alkalmat nyújtó egyesületnek életelözása volna tehát alapköve a kor és viszonyok által mindenkép indokolt szellemi lendületnek köztünk; minől hogy a kaszinói egylet nem volt képes szolgálni, az eléggé meglátszó mindekkörig ugy, mint melynek alakulása óta inkább szörakozás volt föladata.

Már ha egy oly magasabb célra s többoldalu üdvös munkásságot fejlesztő egyület keletkezhethet városunkban a Nagy Széchenyi név emlékére, kétségkívül mindenki közelebb állónak fogná tartani az ily élő emléket az oly sok irányban tevékeny honpolgár szelleméhez, mint a csupán tanulói ösztöndíj kiállítására szorítkozó, ha bármily dicséretes volna egy ily emberbaráti társulat is, és vajha támadna ily szellemi egyesület is akaráhny, mint a köz és a művelt városokban néhol annyi, hogy a philantrop érzelmeit magasztosulására fokozza azok közelebbi szemlélete. Mindnyájónknak csak az lehet ohajtása, hogy minél több a jóból. Azonban ha arról van szó, mint előbb? akkor kétségkívül a biztosabb sikerü, a többsé s hamarabb és hatatosabban eredményező ajánlók előbbi valósitásra.

A valódi erény kifogyhatlan a jótékonyaságban, még a merev sziklából is életadó nedvet igyekezik az fakasztani. Azért kívájlólag oda kell törekedni, hogy az érzelmek edáig magasztjának, oly tevékenységi fokra fejlesztesse, melyre jutva böven termik meg a valódi emberiség legbecsessebb gyümölcseit.

Lehet, hogy ez indítvány már jelenben meglehető számú rokonekbel fogékonyaságával találkozik s akkor ám legyen akár Széchenyi ország-sótt Európa-szerte nagy nevére, akár Dugonicsnak köztünk főleg népszerű nevével díszítve akár a főnebb érintett, akár amál igénytelenebb s szükbebb alapon a viszonyokhoz képest módosítva s a lehető határai közé illesztve valóslon: városunknak nem kis becsületre fog válni, ha általa a nép-s nemzetevel szent ügyhez ilykép jelentékenyebb lendítéssel járul. Ha pedig vagy a részvét hiánya, vagy kiváltak eső körülmények miatt még most létre nem hozható, hadd szálljon ki az eszme legaltább s szállongása közben gerjeszsen rokonszenvet, apólo kebleket, miglen valóslatára megérk.

A helyeslt indítványhoz Ösztróvszky J. köztiszteletű polgartársunk azon módosító észrevétele esatló, hogy az erkölcsenemesítő célszatot véli szükségének előtérbe állítani s az együletnek oly szervezett ohajt, hogy az minél többsé részvétel által támogatattassék, s így reméli annak jótékony kifolyását a közre még nagyobb mérben, mint az itt évtized előtt díszlett szegényapólo együletnek volt, mely ígygyetlen föladata mellett is oly sok üdvös eredményt tanúsita.

Igen alapos taglalással fejtegette az említett szükségleteket s azok fölkarolására igényelt buzgalom szükségességét. Az emberbaráti törekvés nem utósó kötelességgé emelte ki azt is, hogy mi több helyütt dívik, a eseléség romlottsága ellen erkölcsiéséget jutalmazó díjjakkal is kellene hatni. Egszben pedig a jótékony irányu együletnek a viszonyokhoz képesti megvalósulását ohajtja.

Ezek nyomán a barátosság beszélgetése vége lön a tárgyal eszmében megállapodás és annak létesítésére szükséges lépéseknek megkísértése.

## Kereskedelmi és iparmozgalmak.

### Ujabb fejlemények.

— Horváth-Horti hazánkba oly gépszereket talált föl, mely a rolanó vaspályavonatot egyszerre képes megállítani.

7 Egy hírnöves kertész azt állítja, hogy a bájosillat s mindenki előtt ismeretes rezadát kellő ápolással jókora bokorra növelhetjük. Valaszunk az erősből növénysszalakból egy, illeszk eserebbe s virágibnóit, melyet mutatkozunk, szorgalmasan vadgáljuk le. Összall minden lefele hajló ágat levágván, fásalkához válik hasonlóa a virág; ezután változtassuk a eserepet, azag tegyük naggyobba, melyben jó föld van s fűtözük meg mindnap. Nem sokáig fog tartani s a kis virág szára rovatkossá válik s a harmadik év elején már később kéreggel birand. Most már nem szükséges a bimbókat elválogatni, melyek a legdúsabb virágában fognak uszni s a legkellemesebb illattal árasztják el az egész kertet. Az ily rezedabokrok évekig tartanak. Ajánljuk ez újsgát kertészeknek s virágkedvelőknek ügyelmébe.

### Szegedi tárogató.

7 Dugonics András egyetlen egységező rokona e lapok szerkesztőjét és kiadóját meghatalmazta, hogy a volt jeles író, nagy hazafi és város lelkes polgára műveiből fizetetes válogatott gyűjteményt adjanak ki azon célra, hogy az emélt befolyandó egész tisztajövedelem a Dugonicszoborra fordittassék. Milyet ma is legszebb emléketlő előlünk műveit szorosabig figyelni al vettük s a laza közönség előtt kiváló érvekkel bírokat megvalogattak, az előzetési fölválasztakat szétküldendik a biztos reményünk, hogy nem csupán a vállallattal öszekötött cél, hanem Dugonics műveinek becsé és értéke folytán is sok aláíróra számíthatunk.

7 Gazdasági együletünk alapszabályai, melyek még ez év első hónapjában terjesztettek föl megerősítés végett, mindaddig nem érkeztek vissza. Az egylet számos s tárgyban tudakozó tagjainak megnyugtatóására közöljük, hogy az elnökség sürgető megkeresést intézett a kormányzóshoz, azzal támogatván kérényét, hogy épen



a nyári időszak legalkalmasabb mind tanácskozá-  
nyokra, mind kiállításokra s ennek elmulasztása  
az egyetelmű közvélemény hátrányára s magának a  
gazdaságtan elméletének kárára leuen.

↑ Többiben szólnak már a koldulásról,  
illetőleg a házál koldusok tömegeiről. A legkülönb-  
leg napokban megolvastuk azok számát,  
kik ajtunk küszöbére kéregetni jöttek. Sem töl-  
ben, sem kevesebben nem voltak **huzsalm**. Ennyi  
minden szerdán s minden szombaton megfordul  
csaknem minden ház mind lakójánál. Tegyük  
már most egy kis számításat. Egy újkirályi  
vagy annak értékét mindenesetre fölülmúló kené-  
rarából kevesebbet senki sem adhat s nagyon  
kevés ember tudja a nyomorultat eladni külsőből.  
A husz koldus 104 szerdai fordal meg egy évben  
minden ájtónál s így minden lakos egy évben 20  
ft 80 kít ad a szegényeknek. Nem számítva ide  
azokat, kik pedig szintén szép számmal a hét  
egyéb napjaiban is koldulgatnak. Szegeden van  
5000 ház s ezekre számítsunk — noha többen  
vannak — csak 7000 kolduslást, a szegényeknek  
adott összeg nem tesz kevesebbet **19.600 finál!**  
Mi nagyszerű szegényápolókat lehetne ez összegben  
fontantartunk? Ne higye senki, hogy irgalmatlanság  
vagy szűkebbé szorított volna a sorokban. Amit  
mondani akartunk, röviden következő: Intézkedni  
az illető hatóság, hogy a magunk szegényeit  
kelljen eltartatnunk, azokat pedig, kik nem  
idevalók, ha valóban ügyefogyók, tartsa el az a  
község, melyhez tartoznak. Állítsunk egy szegény-  
ápolókat, melyben minden helybeli ügyefogyót,  
ki egész életét át véres verítékével kereszte s mun-  
kás stentének izáadásából szót meg sovány ke-  
nyért, vagy ki napimunkájában meggyomorodott,  
meghűsített; állítsunk idevel dolgozókat, mely-  
ben a csavargókat, télenként, heréket tudós mun-  
kásságra szoríthatunk s azoknak; de intézked-  
jünk egyszerűen úgy, hogy más város és helység  
körülbíró ne egye meg saját szegényeinek kené-  
réműködését s uton-utján, házukban és kapuk-  
ban ne kelljen szünet nélkül sokszor a valódi,  
többször a mesterséggé vált nyomor legundokabb  
képeivel találkozunk. Ezt legjobban szegény-  
ápolóegylet vihetné ki, oly lelkesen s anyai  
hatással működő egyület, mely már egyeztet  
Szegeden s melynek fölébészése egyik szűz lépése  
lenne városunknak a haladás terén.

↑ Dugonics Andrásnak hogy mielőbb  
"legyen szobra Szegeden, több urból és helyből  
müködelvöl-társulat alakult, kik előadásai  
jelműket e célra voltak szentelendők. A hatóság  
az engedélyt a müködelvöl előadásokra megtagadta,  
kik most a kormányzósághoz fűlbezték az ügyet.  
↑ Erdőghy Mihály ügyvéd ur a Dugo-  
nicszoborra 5 fot küldött szerkesztőségünkbe,  
↑ Többek kérdésközösségére jelentjük, hogy  
Barsi Józsefnek "Az Iparosok vagy László  
mester" című pályaműve mive, melyet lapunk  
előfizetői melletteket nyertek, külön is kaphat  
Burger Zsigmondnál Szegeden és minden ha-  
zai könyvkereskedésben. Ár 40 ujtr.

↑ Az úde esti lég sok embert kényszer a sá-  
tányra. Legtöbben az új-szegedi népkertbe me-  
neik, melynek mindinkább árnyasabb való fő  
szép tanúságok tesznek a városi erdőmester szer-  
galmáról. A makkos erdőt, hol legtöbb az árny-  
ék s legjobban a lég és mi fő, legkevesebb a  
szunyog, nagyon kevesen látogatják. Ennek az  
lelkéből abban keresendő, hogy a nevezett erdő  
semmi ékeztési helyvel nincsen ellátva; pedig a  
városi ember, ha a zölde megye, csakugyan meg-  
chézik.

↑ Városunk hatósága mind ügyelme-  
sebb szemetet kiseri a közönség igényeit, külön-  
ösen a jobb közlekedést illetőleg. Jelenleg a "fe-  
kete sas" és "gyevi utca"nak, nemkülönben a ti-  
szahidhoz vezető útunk közvetlenét vetette  
álmakba. Ezek befűzése után a városból a vá-  
súthoz vezető út közvédelmére kerül a sor. Az  
utóbbira legnagyobb szükségünk van.

— Biztos forrásból írja a "Pesti Napló", hogy  
hg Eszterházy Pál és fiait ellátásokról kép-  
csarnokukat Bésből egészen és végképen Budára  
szállítan, mielőtt a termek a festmények befoga-  
dására el lesznek készítve.

100. — A tápai réthen a múlt napok foly-  
tán oly magasra emelkedett a víz, hogy a réttel  
páronnalban futó Tisza a rért alsó részén két lá-  
nyával alantabb állt. Nohogy a víz által ostromolt  
részek még tovább is nyomassanak, az illetők egy  
kis gondolkodás után jónak látták, a rért alsó fél-  
sét kivágni s ezzel a rért víze a tetemes esés mellett  
csakugyan kifelé rohan a Tiszába, míg a felső sa-  
kadással meg folyton ömlik a Tisza vize befelé. E  
nagy szerű vízhomálh egyen a rért átvonul, kitég-  
kivül annyira fogja a földeket beiszapolni, hogy  
még szentatérme sem lehet ez évben a károsult  
gazdálkodóknak nyernők.

↑ A horvát honfitársaink javára lel-  
kes növegyetünk által rendezett sorshúzáshoz  
hála hőgyeinek és uraik házfagságának és ember  
szeretetének, egyre szaporodnak a nyerevények.  
De nem csak száma, hanem minőség tekintetében  
is van okunk az öröme, mert már igen sok oly  
tárgyat láttunk közöttük, melyek nem csak mint  
emlék lesznek kedvesek a nyerevény, hanem valódi  
belbecselt is bírnak. A sorjegyek is a legjobb ke-  
letnek örövendek s biztos reményünk, hogy egyet-  
lenegy sem fog megmaradni belőlük.

↑ Mennyire szüksége van ily roppant nagy  
városnak nem csak egy, hanem minél több für-  
dőre, nem kell mondanunk. Eddig csak egy fürdő-  
házunk volt, mert az új-szegedi fürdő, illetőleg usz-  
dó, tavalság és azon vígzárlatosság miatt, mely-  
lyel két fűvészárzat télt egyetlen deszkalattal kell  
beletűzni és az uszodát megkerülni, — voltaképen  
a közönség kényelmét kielégítő fürdőházunk nem  
mondhatjuk. Mellesleg megjegyezzük, hogy nagyon  
sok szegedi tanuló látogatja ezt a túlfáradt usz-  
dót részint vígzárlatosság, részint pajkoság könnyen  
pótolhatlan szerezetlenségét okozhat az emeltített  
vezetékcső járda, azért helyén lenne, ha éber vá-  
rosi hatóságunk legalább közvetve az illető hátsági  
hatóság útján intézkednék, hogy ez a két fűvészár-  
zat egy deszkaszálból rögzített járda karfakkal el-  
lássassék. Voltaképen arról kezdünk szólni, hogy  
kevesejeit azt egy fürdőházat, mely a meleg  
napokban vízevagyó közönség nagy számát ny-  
sen fogadhatja be. Valamely fürdő annál cselemből,  
minél több kényelemmel van ellátva és minél jua-  
nyosabb árakat szab a közönségnek. Ilyen fürdő-  
ház és uszoda lesz az, melyet Neumann A. M.  
úrnak éppen a sörház előtt jelenleg épített, s  
mely pünkösdi első napján már megnyitották. Ezen  
új fürdő 61 öltözővel és 8 kis magánfürdővel lesz  
ellátva. A tükörfürdő, hol az uszásra tanítanak a  
kezdők, rendkívül nagy s a testmozgásnak elég teret  
enged. Legkényelmesebb a család fürdő, melynek  
vizükre közpészert szobánál nagyobb terjedelmű  
s óraszára adatik ki oly családoknak, melyeknek  
egy-egy tagjai a közfürdő látogatni nem akarják.  
Neumann ur oly áratokat szabott eléggé eszesen  
fölfalított fürdőjének, melyeket mindenki jutányosak-  
nak fog mondani. Egész havi bérlet a közfürdőben  
naponként kétszeri fürdésért 2 ft, egyes fürdés 6  
ujtr. A család fürdőben havibérlet 3 ft, egy órai  
fürdés 15 kr. Az uszánatésért naponként kétszeri  
tanítás mellett egy óra 4 ft 50 kr. Az új fürdő  
teljesen különösen helyeinek ajánlja szolgáltatást  
az uszánatásban, mintha fürdője egy van készít-  
ve, hogy minden hivatal szemet ki lehet rekesz-  
teni belőle.

↑ Ha már a Tiszánál vagyunk, nem fojt-  
hatunk el egy nehéz sojatt, melyet a vízevzető-  
gépre gondoltas idéz elő kelünkben. Nem tudjuk,  
miben áll a Gregerson tervezet vízevzetése, de azt  
saját szemünkkel láttuk és láthatja minden ember,  
hogy az egész Tiszaparton nincsen oly ronda hely,  
mint ott, hol ivóvízért merítik. Mintha az egész  
város e helyet választotta volna szemétdombul, oly  
halmazával találkozzunk közvetlen a merítés helye  
előtt a piszoknak. Addig legalább, míg vízevzetésre  
szert tehetünk, helyén lenne a szemetet onnét el-  
pusztítatnunk, mert valóban nem csinál étvágyat sen-  
kinek ama hely személete s talán ez az oka, hogy  
nem ritkán a kis halszákat, melyek a sok jó ele-  
dél után a vízmerítő helyre jönnek, poharunkban is  
megtaláljuk.

— Föschini gyászhalálát szerzett Sze-  
chenyi halálára (egész zenekarra) s azt az olasz  
nemzet nevében a magyar nemzetnek ajánlja.

↑ Fényes Elek, hazánk egyik legszorga-  
latosabb szaktudósa, városunkba jött s állapiraji  
adatok gyűjtése végett több napig fog itt tartózkodni.  
A pünkösdi ünnepekre még három kedves vendéget  
várunk: Losonczy Lászlót, Pecsényi János és  
Nyizsnyay Gusztávt. Jöjjenek  
melőbb őket rokonszenvelő városi körünkbe!

↑ Szinpadunk egyik legszorgalmasabb baj-  
noka, Filippovits István, jóvű bétőn hang-  
versenyt rendez a színházban. A közönségek kö-  
zelesége egy mint kedvelt művésztünk jeles ha-  
bizonytaln elég vonzórt kölcsönöznek az elő-  
adásnak, hogy a színház megteljen. Azonkívül arra  
is kell gondolnunk, hogy a hangversenyadók művés-  
ség még most is városunkban kénytelen tartózkodni  
azon szinzigazgatónak nevezett ember lelkesmeret-  
lensége miatt, ki avval a másik vele egy szűr alatt  
vett uriemberrel együtt nem érdesen, hogy nevét  
valószínűleg megemlítsük. Midőn a hangversenyadók  
partolására kérjük föl a közönséget, csak a méltá-  
nyosság kötelességét teljesítjük oly művészt iránt,  
ki a közönség szeretetét nyelohavi szorgalma által  
teljesen kiérdemelte.

— Sokan jobban szeretik a fagyaltatnál a je-  
ges kávé, ezeket Stampa ur cukrászdájába  
utastjük, hol az igen jó minőségben kapható.

↑ Károlyi Ede gróf Józsefán Radványon,  
nem messze Kassától e 10-13-kan elfogott. A  
gróf, mint tudva van, fölváltat bocsátott ki Ujhe-  
lynd, Szechenyi gróf emlékére halmoz emeli.  
Károlyi gróf Ujhelebe vitették, mely városban  
ezalkalmával az elfogott mellett rokonszenvelő-  
sok történek. A gróf később becsületárára sa-  
badlára helyzetett s jelenleg radványi kastélyá-  
ban van.

↑ A lapok írják, hogy az egyházi gyász-  
szertartások Szechenyiért ezúttára betilakv.

↑ A "Delejt" második megintést kapott.  
↑ A szegedi kisdödvöl-növegyetnek  
1859. évi számvételét a tisztelt intézet szíves-  
sége közli. Növegyetk számvétel 1859-iki évi ta-  
vaszhoz 27-60 1860-iki évi tavaszhoz 1-je. Tartozik:  
átvételi egyenleg a volt pézstárnoktól 450 ft 52  
kr.; óvasági 466 ft 26 kr.; színház 992 ft 81 kr.;  
távegyetknek 423 ft 59 kr.; házber 25 ft; kamatok  
137 ft 78 kr.; gyűjtőív 5 ft 25 kr.; összesen 2501 ft  
21 kr. Követel: óvók és szolgák fizetése 986 ft;  
házber a fölvásorvól óvadályiságért 252 ft;  
javítás 30 ft 90 kr.; vegyes kiadások 363 ft 71 1/2  
kr.; készpénzt 868 ft 59 1/2 kr.; összesen 2501 ft  
21 kr. — Vagyonállás. Tartozik: kötelevények-  
ben 882 ft; sz. k. Szeged városnál 1856. évi ösz-  
t 1-60 1858. évi öszt 31-je elmaradt kamatok  
252 ft; bold. Bene tanár végrendelete 210 ft;  
tartozásokban 11 ft 20 kr.; ház érteke becser szerint  
4603 ft; készpénzben 868 ft 59 1/2 kr.; összesen  
6903 ft 79 1/2 kr. Követel: Tartozásai egyenleg  
6903 ft 79 1/2 kr.

— A horvátországi honfitársaink javára  
rendezett jótékony célú sorshúzáshoz nyerevények-  
kel következő helygek és urak járultak: (Folyt.)

|                                                     |    |
|-----------------------------------------------------|----|
| 202-231. Burger Magd. urnő újban adott 30 nyerevny. |    |
| 232-233. Goldner Pölöp ur . . . . .                 | 4  |
| 234-248. Dr. Fellmayer Antal ur . . . . .           | 13 |
| 249. Fellmayer Adél urnő . . . . .                  | 1  |
| 250. Frank ur . . . . .                             | 1  |
| 251. Simon urnő . . . . .                           | 1  |
| 252-261. Décsy Paula urölgy . . . . .               | 10 |
| 262-264. Reiter urnő . . . . .                      | 3  |
| 265-268. Aichner Antal urölgy . . . . .             | 5  |
| 270-276. Özy, Balczor urnő . . . . .                | 7  |
| 277-286. Öhalmy Teréz urnő . . . . .                | 10 |
| 287-288. Öhalmy József ur . . . . .                 | 2  |
| 289. Szegő Mária urölgy . . . . .                   | 1  |
| 290-298. Anna urölgy . . . . .                      | 1  |
| 299-298. Baumfeld-Pillich Janka urnő . . . . .      | 8  |
| 299. Leher urnő . . . . .                           | 1  |
| 300-304. Pellák Teréz urnő . . . . .                | 5  |
| 305-310. Aigner Károly ur . . . . .                 | 6  |
| 311-320. Fluck Mária urnő . . . . .                 | 10 |
| 321-328. Einbly-Dugonics Teréz urnő . . . . .       | 18 |
| 329-336. Reizes urnő . . . . .                      | 1  |
| 337. Enday urnő . . . . .                           | 1  |
| 338-348. Szies Antal alesperes ur . . . . .         | 11 |
| 349. Harez urnő . . . . .                           | 1  |
| 350. Freiler Katalin urnő . . . . .                 | 1  |
| 351. Körösy urnő . . . . .                          | 1  |
| 352-371. Tili József ur . . . . .                   | 29 |
| 372. Selig Teréz urnő . . . . .                     | 4  |
| 373-375. Kenepfen Francisca . . . . .               | 3  |
| 376-385. Erdőghy Juszán urölgy . . . . .            | 10 |
| 386-388. Vágner János ur . . . . .                  | 3  |

Érteszben, ügybeszem, kettő a teendő. Egyik  
a vizszabályozás körül fölmérllő minden nézet  
megvitatása tisztázás, összpontosítás és irányzás vé-  
gett. Ezt a "Szegedi Híradó" teheti és talán volna  
sikere szavának, ha a szakértőket a közügy nevé-  
ben fölcsóztatná, hogy lapját válasszák nézetek  
közönyölvi. Ilyen választást annál szükségesebbek  
nertek, mert a politikai lapok a kérdéseket nem  
szóltethetnek annyit tért, mennyit a tárgy országos  
fontossága és a legyezőző roppant nehézsége  
nagy száma és különböző volta kíván, és mert az  
idevagyó közlesek és cikkek ékepen egyjűt, más  
tárgyak által meg nem szakíttatva, jutának az  
érdekeltek tudomására. Hogy e célra lapot külön  
választani szükséges, már abból is kitetszik, hogy  
számátlan közérdek, mely körül innen is onnan is  
tömegek sokat írkáltak, utóbbira is megoldatlannal  
maradt, mert egyik lap sem tárgyalta tüztesen,  
hanem mindegyik legfőlebb az eslekedte, hogy

## TÁRCA.

### Komoly levelek.

XXI.

Pest, tavasz 17-én.

□ Föltárhették és méltán, hogy igen sok  
közérdekű tárgy iróg a közvélemény előtt mintegy  
szövegen, melyekről e levelek írja nem tett egy  
szóval sem említést.

Ha van, fit e ténymény oka érdekel, annak  
megmondhatom, hogy nem igen van szó akármely  
közérdekű tárgyról akár azon körökben, melyek  
előttm nyitva állnak, akár a saját azon termékei-  
ben, melyeket szemmel tartani idm, kedvem és  
módom van, ugy hogy figyelemmel meg ne ragadná  
és ha egyebet nem, legalább véleményem ne monda-  
nék fölőtte akár nyitlan, ha van rá alkalom, akár

csak magamban; de a "Szegedi Híradó" csak két-  
szer jelenik meg hetenkint s ezáltal sokat kénye-  
len mellőzni, mi olvasót különben érdekelné fogat;  
nekem meg az a rossz szokásom van, hogy nem  
szereket tárgyról tárgyra ugrosni, nem szereket  
fölgölgat nyalakodni, szövegigmetni, izelgetni, ha-  
nem amihet hozzá fogok, azt addig forgatom, míg  
alapjaig kitanultam. Innen van, hogy egy-egy le-  
velem mindig csak egy tárgyról szól, sőt volt eset,  
— emlékszik Ön, mikor a pályázásról írtam —  
hogy több levélén át folytattam ebbeli nézetim  
előadását.

Magánlevélből látom, hogy voltak, kik, amit  
fizevényeleddel levelemben a Tisza és általában vi-  
zeink szabályozásáról mondtam, elolvasták és csak-  
ugyan ugyátszik, mintha a "Szegedi Híradó" min-  
den más lapnál inkább volna hivatal a vizekkel  
való gazdálkodást fejtegetni, különösen midm a  
Tiszáról van szó.

